

Nota van Beantwoording

Module Soortenbeleid

*Afbeelding op voorpagina:
'Bos Rijsoord' door Stephan Tellier.*

Inhoud

Inleiding.....	2
A – Gemeente.....	4
A001 – Gemeente Hoeksche Waard	4
A002 - Gemeente Schiedam.....	5
A003 - Gemeente Leiden.....	6
A004 – Gemeente Hillegom	8
A005 – Gemeente Lisse	9
A006 – Gemeente Teylingen	10
A007 – Gemeente Oestgeest	11
B – Overige bestuursorganen	12
B001 – Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	12
B002 – Waterschap Rivierenland	17
B003 – Hoogheemraadschap van Delfland	20
B004 – Hoogheemraadschap van Rijnland.....	22
B005 – Faunabeheereenheid Zuid-Holland.....	23
C – Overige instanties.....	27
C001 - Dunea	27
C002 – Natuurmonumenten	28
D – Personen en bedrijven	29
D001 – Fauna4life.....	29
D002 – Stichting Waternet	32
D003 – Stichting Zwerfkatten Nederland	33
D004 Nederlandse Jagersvereniging	34
Bijlage 1: Tekstwijzigingen.....	39

Inleiding

Voor u ligt de Nota van Beantwoording van de 'Herziening Omgevingsbeleid Module soortenbeleid' van de Provincie Zuid-Holland. In deze Nota van Beantwoording vindt u alle zienswijzen, samengevat en opgedeeld op onderwerp. Elke indiener en elke 'deel-zienswijze' is voorzien van een eigen unieke code.

Terinzagelegging

Het ontwerp van de 'Herziening Omgevingsbeleid Module soortenbeleid' heeft officieel voor eenieder ter inzage gelegen van 10 november 2022 tot en met 21 december 2022. Gedurende de termijn van terinzagelegging zijn 18 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat en beantwoord. Een aantal ingediende zienswijzen heeft geleid tot aanpassingen. Dit is terug te lezen in de antwoorden, en het overzicht van wijzigingen is te vinden in 'Bijlage I'.

Complimenten voor structuur en werkwijze

Wij stellen het erg op prijs dat, voorafgaand aan de nodige verhelderende vragen en opmerkingen, diverse zienswijzen openden met waardering en complimenten ten aanzien van de heldere structurering van diverse zaken rond soortenbeleid. Ook het zorgvuldige proces van voorbereiding en het betrekken van belanghebbenden werd meermaals genoemd.

Zienswijzen op hoofdlijnen

De zienswijzen richten zich vooral op de punten faunabeheer en exoten. Ook werd meermaals gereageerd op de verordening.

Wat betreft soortenbescherming reageerden meerdere indieners op de verordening ten aanzien van het versterken van biodiversiteit bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een aantal reacties stond echter diametraal tegenover elkaar. Sommigen gemeenten geven aan van mening te zijn dat de provincie zich niet via regelgeving met soortenbescherming in de stedelijke omgeving dient te bemoeien, andere vragen de provincie juist om steviger regulering om de 'zachte' waarde van biodiversiteit beter te beschermen bij economische ontwikkelingen. Dit schetst het dilemma waar ook Provincie Zuid-Holland zich voor gesteld ziet. De provincie is medeverantwoordelijk voor de bescherming van soorten, maar heeft in het ruimtelijk domein beperkte bevoegdheid. Door het benoemen van biodiversiteit als dwarsdoorsnijdend thema, het opnemen van maatregelen rond natuurinclusief werken bij ruimtelijke ontwikkelingen en het opnemen van een verordening met agenderend karakter stuurt de provincie stevig op het behoud en versterken van biodiversiteit conform haar ambitie. Tegelijk laat zij ruimte voor lagere overheden en initiatiefnemers hier met maatwerk invulling aan te geven. Provincie Zuid-Holland zet zich daarbij ook in om tot landelijke afspraken te komen, om hier nadere invulling aan te geven. Dat maatwerk is van belang om juist de kansen voor versterking van de biodiversiteit vanuit de projectomgeving te bezien en daar goed op aan te sluiten. Op basis van de zienswijzen en de ambtelijk inbreng is de verordening tekst aangepast, waarbij met name de toelichting is uitgebreid.

De zienswijzen op het onderdeel exoten richten zijn m.n. op de rol en taak van de provincie in het kader van de aanpak van de niet meer uitroeibare/ wijdverspreide exoten, de formulering van het beleid en de verdere uitwerking van de aanpak van invasieve exoten aan de hand van de gestelde kaders. De zienswijze op de exoten zijn m.n. ingediend door de waterschappen die de indruk krijgen dat de provincie haar regierol en wettelijke taken aangaande exoten onvoldoende invullen. Daarbij vragen ze ook of de provincies subsidies en/of cofinanciering beschikbaar willen stellen aan bijvoorbeeld waterschappen en terrein behorende organisaties voor de aanpak van invasieve exoten. De provincie heeft een wettelijke verantwoordelijkheid voor de bestrijding en beheer van de exoten die zijn opgenomen in de wet natuurbescherming. De aanpak van de exoten is hoofdzakelijk gericht

om de inheemse flora en fauna te beschermen. Aan de hand van het beleid wordt de eliminatie of het beheer van invasieve exoten verder uitgewerkt in een plan van aanpak invasieve exoten opgesteld in samenspraak met een vertegenwoordiging van o.a. terreinbeheerder organisaties; waaronder natuurbehouders, gemeenten en waterschappen. Binnen dit plan van aanpak worden verdere afspraken gemaakt over o.a. het beheer van reeds gevestigde en wijdverspreide invasieve exoten, samenwerking en wordt er gekeken naar wat er nodig is aan financiering. Op basis van de zienswijzen hebben wij de teksten onder de maatregel voor invasieve exoten aangepast en verduidelijkt. Daarbij is bijgevoegd dat het beleid verder wordt uitgewerkt in een plan van aanpak.

Voor faunabeheer richten de zienswijzen zich vooral op formulering van enkele teksten onder de diverse maatregelen, daarbij wordt verzocht om teksten aan te scherpen/verduidelijken of te schrappen. Een partij verzoekt om de teksten te schrappen waarin wordt aangegeven dat dieren gedood kunnen worden ter bescherming van de in de wet natuurbescherming genoemde (maatschappelijke)belangen. Daarnaast zijn er enkele zienswijze ingediend op de verordening. Een andere partij verzoekt weer om nadrukkelijker aan te geven dat bijvoorbeeld bevers proactief weggenomen kunnen worden bij kwetsbare objecten in het kader van de openbare veiligheid. De provincie staat aan de lat om een zorgvuldige afweging maken tussen de verschillende belangen. Dit betekent dat er kunstmatig moet worden ingegrepen om populaties te beheren en daarmee andere maatschappelijke of natuurbelangen te kunnen realiseren.

Op basis van de zienswijzen hebben wij enkele suggesties en voorstellen van de indieners verwerkt in de beleidsteksten aangaande faunabeheer en is een artikel m.b.t. de faunabeheereenheid aangepast in de verordening.

A – Gemeente

A001 – Gemeente Hoeksche Waard

A001 - BD001 Biodiversiteit als dwarsdoorsnijdend thema om een natuurinclusieve benadering te realiseren

Het expliciet opnemen van biodiversiteit in uw verordening als onderdeel van ruimtelijke kwaliteit roept bij de nodige vragen op. Indien er is van mening dat de provincie natuurinclusief bouwen op legt en vraagt zich af hoe ver de nu in de omgevingsverordening opgenomen onderzoeksplicht rijkt? Indien er vraagt zich af of dit verder dan de soortenbescherming waarin de Wet natuurbescherming voorziet? Betekent dit nu dat bij elke ontwikkeling een natuurwetenschappelijk onderzoek moet worden toegevoegd om aan te tonen dat de biodiversiteit per saldo niet afneemt? Naar de mening van de indiener staat dit niet in verhouding tot de lastenverlichting zoals de Omgevingswet deze beoogt.

Daarbij vraagt de indiener zich af wie dan vervolgens bepaalt of er al dan niet sprake is van een afname van biodiversiteit? Een verscherping van dit beleid op dit onderdeel staat naar inziens van de indiener haaks op de decentralisatie en de deregulering zoals de Omgevingswet dit beoogt. Gelet op het voorgaande verzoekt de indiener voorgenomen beleidswijziging te heroverwegen.

Antwoord

Zie het antwoord bij code BD003.

A001 - RD001 Het beheer van reeën en damherten

Indiener vraagt zich af hoe de maatregel beheer van reeën en damherten zich verhoudt tot de eerder aan de Gedupeerde Staten gestuurde brief, de aangenomen motie en de petitie i.r.t. de damherten in de Hoeksche Waard.

Antwoord

Dit document betreft de algemene beleidslijnen van de provincie, over de damherten in de Hoeksche Waard wordt een apart besluit genomen.

A002 - Gemeente Schiedam

A002 - AA001 Algemeen

Bevoegdheid – decentraal tenzij

De indiener geeft aan dat de bevoegdheden vanuit de Omgevingswet bij de gemeente ligt, tenzij duidelijke provinciale of nationale belangen spelen. De indiener is van mening dat de provincie bij herhaling in de herziening van het omgevingsbeleid afbreuk doet aan de rol en bevoegdheid van de gemeente door het stellen van regels. Ook inzake de biodiversiteit en natuurinclusief bouwen.

Antwoord

Met de decentralisatie is de verantwoordelijkheid voor de gunstige staat van instandhouding van plant- en diersoorten voor een belangrijk deel bij de provincie komen te liggen. Om die reden hecht provincie Zuid-Holland eraan te sturen op versterking van de biodiversiteit en het behoud van soorten, temeer daar de biodiversiteit sterk onder druk staat.

A002 - VE001 Verordening

Gebruik geen verordening om te stimuleren

De indiener geeft aan dat een verordening niet het juiste middel is om te stimuleren, terwijl dat wel als doel van de verordening wordt aangegeven.

Antwoord

Gezien de verantwoordelijkheid voor een gunstige staat van instandhouding van plant- en diersoorten binnen haar grenzen, maakt Provincie Zuid-Holland gebruik van een verordening, die bij initiatiefnemers onder de aandacht brengt, dat biodiversiteit een belangrijk afwegingsaspect is bij ruimtelijke plannen waar al vanaf het begin van het planproces rekening mee moet worden gehouden. Voor die gevallen waar dit al gebeurt, verandert er niets.

A002 - VE002 Verordening

Onzekerheid bij woningbouwontwikkelingen

De indiener geeft aan dat extra regels leiden tot vertraging van woningbouwopgaven, omdat meer afstemming nodig is en, door het ontbreken van concrete criteria, door ontwikkelaars niet op voorhand een inschatting te maken valt of in voldoende mate met biodiversiteit rekening wordt gehouden.

Antwoord

Ook Provincie Zuid-Holland maakt zich hard voor een snelle realisatie van de woningbouwopgave. Echter weegt ook de biodiversiteitscrisis zwaar. Om die reden dient bij ruimtelijke ontwikkelingen op een toekomstbestendige wijze te werk te worden gegaan, waarbij ook zorg voor de biodiversiteit wordt meegenomen. Voor behoud en versterking van biodiversiteit is maatwerk nodig. De verordening is daarom vooral agenderend bedoeld, zoals vermeld in de toelichting. Voor initiatiefnemers die in hun projecten aantoonbaar een zorgvuldige afweging van ecologische aspecten maken en concrete stappen nemen om de biodiversiteit waar mogelijk te versterken, brengt de herziening geen ingrijpende wijzigingen met zich mee.

A003 - Gemeente Leiden

A003 - BD003 Biodiversiteit als dwarsdoorsnijdend thema om een natuurinclusieve benadering te realiseren

De indiener geeft aan dat er behoefte is aan concrete normen en verplichtingen vastgelegd in provinciaal of landelijk beleid, zodat toekomstige nieuwbouw structureel natuurinclusief wordt uitgevoerd. Indiener is hierbij van mening dat ruimtevragende thema's als verstedelijkingsopgave en energietransitie een grote uitdaging vormen voor de stad, waarbij een 'zachte' opgave als biodiversiteit het risico heeft hierbij in het gedrang te komen.

Antwoord

De provincie hecht grote waarde aan biodiversiteit en geeft dit mede vanuit haar verantwoordelijkheid voor soortenbescherming een plek binnen het omgevingsbeleid. Aangezien het ruimtelijk domein echter vooral onder de bevoegdheid van gemeenten valt, geeft de provincie geen harde voorwaarden mee. Zoals in de toelichting vermeld is het vooral agenderend bedoeld, waarbij met voorbeelden wordt uitgelegd hoe de provincie dit voor zich ziet. Door biodiversiteit als dwarsdoorsnijdend thema te benoemen en het belang van een natuurinclusieve aanpak bij ruimtelijke ontwikkelingen te benadrukken stuurt de provincie op het volwaardig meenemen van biodiversiteit bij de andere opgaven die er liggen.

A003 - NI001 Proactieve soortenbescherming door natuurinclusief bouwen en -werken bij grote ruimtelijke projecten te stimuleren

De indiener is van mening dat voor het onderwerp natuur in de stad niet enkel een taak bij gemeenten ligt. Daar waar het gaat om vogel- en habitatrichtlijnsoorten (VHR-soorten), is de indiener van mening dat er óók een duidelijke rol voor Rijk en provincies is weggelegd. Hierbij wordt aangegeven dat er voor deze soorten immers een juridische instandhoudingsverplichting speelt die niet enkel op lokaal niveau geldt, maar ook op nationaal niveau. De indiener is van mening dat natuurinclusief bouwen een geschikte maatregel aanpak is om duurzame populaties van beschermde soorten te garanderen.

Antwoord

Met de decentralisatie is de verantwoordelijkheid voor de gunstige staat van instandhouding van plant- en diersoorten voor een belangrijk deel bij de provincie komen te liggen. Mede vanuit die verantwoordelijkheid hecht Provincie Zuid-Holland eraan te sturen op versterking van de biodiversiteit en het behoud van soorten, temeer daar de biodiversiteit sterk onder druk staat. De provincie erkent dus de grote waarde van biodiversiteit en geeft dit mede vanuit haar verantwoordelijkheid voor soortenbescherming een plek binnen het omgevingsbeleid. Aangezien het ruimtelijk domein echter vooral onder de bevoegdheid van gemeenten valt is de provincie terughoudend hier concrete invulling aan te geven en beperkt zich hier tot een verordening met agenderend karakter. Rond natuurinclusief bouwen wordt op dit moment ook gewerkt aan besluiten ten aanzien van Toekomstbestendig Bouwen. Via convenanten wordt straks ook strakker gestuurd op behoud en versterking van biodiversiteit. Binnenkort wordt de landelijke maatlaet voor groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving vastgesteld, waarin ook het thema biodiversiteit is opgenomen. Provincie Zuid-Holland werkt actief mee aan realisatie hiervan.

A003 - NI002 Proactieve soortenbescherming door natuurinclusief bouwen en -werken bij grote ruimtelijke projecten te stimuleren

De indiener verzoekt de provincie om, met het oog op de voortgaande verstelijking, het dossier van natuurinclusief bouwen te versnellen. De provincie geeft in het soortenbeleid aan dat onderzocht wordt in hoeverre biodiversiteit als randvoorwaardelijke opgave kan worden geïntegreerd bij nieuwe projecten. De indiener is van mening dat een juridische borging die zo centraal mogelijk is gerealiseerd, het beste zal werken. De indiener geeft aan dat zo een gelijk speelveld ontstaat, waarin inspanningen ten gunste van biodiversiteit helder zijn gesteld. De indiener geeft aan de hoop te vestigen op de provincie die een rol inneemt om samen met gemeenten, VNG en IPO een landelijk wettelijk kader te bepleiten bij het Rijk (Bouwbesluit).

Antwoord

Zie antwoord code NI001.

A004 – Gemeente Hillegom

A004 - VE003 Verordening

De indiener is van mening dat om regels over natuurinclusief bouwen op te kunnen nemen in het bestemmingsplan (omgevingsplan) sprake moet zijn van ruimtelijke relevantie en voldoende duidelijke en handhaafbare maatregelen. De indiener stelt dat uit artikel 6.35c niet blijkt dat de provincie rekening heeft gehouden met deze planologische vuistregels.

Antwoord

Het toevoegen van biodiversiteit in de bebouwde omgeving heeft een positieve invloed op de woon- en werkomgeving en is ruimtelijk relevant.

A004 - VE004 Verordening

De indiener verzoekt de provincie om toelichting te geven waarom het vastleggen van de verplichting van artikel 6.35c noodzakelijk is. De indiener stelt dat uit de toelichting niet blijkt dat de gemeenten onvoldoende maatregelen treffen, en hoe het toevoegen van artikel 6.35c leidt tot een oplossing of vermindering van het (biodiversiteit)probleem.

Antwoord

De provincie stelt niet dat alle gemeenten tekortschieten waar het gaat om het versterken van de biodiversiteit. Tegelijkertijd acht de provincie het noodzakelijk dat biodiversiteit wordt meegenomen bij het mogelijk maken van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De provincie ziet natuurinclusief ontwikkelen als één van de bouwstenen om het verlies aan biodiversiteit te stoppen en om te buigen in een positieve trend.

A004 - VE005 Verordening

De indiener is van mening dat de provincie, voordat ze dit artikel vaststelt, moet achterhalen of, en zo ja waarom, door een gemeente onvoldoende maatregelen worden getroffen op het vlak van biodiversiteit bij de bouw. Ook vraagt de indiener zich af of een artikel in de omgevingsverordening wel het juiste instrument is om het probleem op te lossen.

Antwoord

Het artikel beoogt niet om maatregelen ten behoeve van biodiversiteit te verplichten bij de bouw. Het gaat hier om biodiversiteit als onderdeel van de ruimtelijke ordening.

A004 - VE006 Verordening

De indiener is van mening dat de provincie verduidelijking/toelichting moet geven over wat de gevolgen zijn voor gemeenten die onvoldoende rekening houden met de gevolgen voor de inheemse biodiversiteit en hoe de provincie hiertegen optreedt.

Antwoord

Het is niet gebruikelijk om in de verordening reeds aan te geven welke stappen de provincie onderneemt wanneer gemeenten zich niet aan de gestelde regels houden.

A005 – Gemeente Lisse

A005 - VE007 Verordening

De indiener is van mening dat om regels over natuurinclusief bouwen op te kunnen nemen in het bestemmingsplan (omgevingsplan) sprake moet zijn van ruimtelijke relevantie en voldoende duidelijke en handhaafbare maatregels. De indiener stelt dat uit artikel 6.35c niet blijkt dat de provincie rekening heeft gehouden met deze planologische vuistregels.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A005 - VE008 Verordening

De indiener verzoekt de provincie om toelichting te geven waarom het vastleggen van de verplichting van artikel 6.35c noodzakelijk is. De indiener stelt dat uit de toelichting niet blijkt dat de gemeenten onvoldoende maatregelen treffen, en hoe het toevoegen van artikel 6.35c leidt tot een oplossing of vermindering van het (biodiversiteit)probleem.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A005 - VE009 Verordening

De indiener is van mening dat de provincie, voordat ze dit artikel vaststelt, moet achterhalen of, en zo ja waarom, door een gemeente onvoldoende maatregelen worden getroffen op het vlak van biodiversiteit bij de bouw. Ook vraagt de indiener zich af of een artikel in de omgevingsverordening wel het juiste instrument is om het probleem op te lossen.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A005 - VE010 Verordening

De indiener is van mening dat de provincie verduidelijking/toelichting moet geven over wat de gevolgen zijn voor gemeenten die onvoldoende rekening houden met de gevolgen voor de inheemse biodiversiteit en hoe de provincie hiertegen optreedt.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A006 – Gemeente Teylingen

A006 - VE011 Verordening

De indiener is van mening dat om regels over natuurinclusief bouwen op te kunnen nemen in het bestemmingsplan (omgevingsplan) sprake moet zijn van ruimtelijke relevantie en voldoende duidelijke en handhaafbare maatregels. De indiener stelt dat uit artikel 6.35c niet blijkt dat de provincie rekening heeft gehouden met deze planologische vuistregels.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A006 - VE012 Verordening

De indiener verzoekt de provincie om toelichting te geven waarom het vastleggen van de verplichting van artikel 6.35c noodzakelijk is. De indiener stelt dat uit de toelichting niet blijkt dat de gemeenten onvoldoende maatregelen treffen, en hoe het toevoegen van artikel 6.35c leidt tot een oplossing of vermindering van het (biodiversiteit)probleem.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A006 - VE013 Verordening

De indiener is van mening dat de provincie, voordat ze dit artikel vaststelt, moet achterhalen of, en zo ja waarom, door een gemeente onvoldoende maatregelen worden getroffen op het vlak van biodiversiteit bij de bouw. Ook vraagt de indiener zich af of een artikel in de omgevingsverordening wel het juiste instrument is om het probleem op te lossen.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A006 - VE014 Verordening

De indiener is van mening dat de provincie verduidelijking/toelichting moet geven over wat de gevolgen zijn voor gemeenten die onvoldoende rekening houden met de gevolgen voor de inheemse biodiversiteit en hoe de provincie hiertegen optreedt.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A007 – Gemeente Oestgeest

A007 - VE015 Verordening

Indiener richt zich op de invoeging van het nieuwe artikel ó.35c Kansen voor biodiversiteit en geeft aan dat ook voor gemeenten behoud en versterken van de biodiversiteit doel van beleid is. Steeds meer gemeenten nemen bijvoorbeeld natuur inclusief bouwen op in hun beleid. Om regels over natuur inclusief bouwen op te kunnen nemen in het bestemmingsplan moet in ieder geval sprake zijn van ruimtelijke relevantie en voldoende duidelijke en handhaafbare maatregelen. Volgens indiener blijkt uit artikel ó.35c en de zeer summiere toelichting (met het noemen van drie voorbeelden) niet dat de provincie rekening heeft gehouden met deze planologische vuistregels.

Antwoord

Het toevoegen van biodiversiteit in de bebouwde omgeving heeft een positieve invloed op de woon- en werkomgeving en is ruimtelijk relevant. Het gaat hier echter niet om een verplichting tot natuurinclusief bouwen, waarbij specifieke aanpassingen aan het ontwerp van bijvoorbeeld woningen worden gedaan.

A007 - VE016 Verordening

Ook ontbreekt volgens indiener een toelichting waarom het vastleggen van de verplichting van artikel ó.35c noodzakelijk is. Volgens indiener kan alleen tot een provinciale verplichting worden besloten als daartoe een wettelijke verplichting bestaat, of als dat niet het geval is, de noodzaak daarvan is komen vast te staan. Uit de toelichting blijkt volgens indiener niet dat de gemeenten onvoldoende maatregelen treffen en dat het toevoegen van artikel ó.35c leidt tot een oplossing of vermindering van het probleem. Naar mening van de indiener moet de provincie, voordat ze dit artikel vaststelt, onderzoek doen, dan wel relevante feiten en omstandigheden verzamelen of, en zo ja waarom, door een gemeente onvoldoende maatregelen worden getroffen (bijvoorbeeld gebrek aan budget of gebrek aan kennis) en of het betreffende artikel ó.35c in de omgevingsverordening wel het juiste instrument is om het probleem op te lossen.

Antwoord

Zie antwoord code VE004

A007 - VE017 Verordening

Indiener geeft aan dat uit de omgevingsverordening en de bijbehorende toelichting niet blijkt wat de gevolgen zijn wanneer de indiener onvoldoende rekening houdt met de gevolgen voor de inheemse biodiversiteit en hoe de provincie hiertegen optreedt en is van mening dat dit punt verduidelijkt moet worden.

Antwoord

Het is niet gebruikelijk om in de verordening reeds aan te geven welke stappen de provincie onderneemt wanneer gemeenten zich niet aan de gestelde regels houden.

B – Overige bestuursorganen

B001 – Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

B001 - BB001 Bestrijding en beheer invasieve exoten

Pagina 39:

6. Wat is volgens de provincie een concreet biodiversiteitsbelang?
7. “zal mogelijk bijdragen” waarop baseert de provincie het besluit wel of niet bij te dragen? Hebben de waterbeheerder inspraak in dit proces?
8. “kan maatregelen nemen”: Je kunt altijd besluiten maatregelen te nemen, maar ook om dat niet te doen. Kunt u toelichten wat u precies met deze zin bedoelt?

Antwoord

Zie het antwoord op code IE012

B001 - HI001 (Her)introductie van inheemse faunasoorten

De indiener verzoekt van de provincie om bij (her)introductie van soorten te overleggen met het waterschap in verband met mogelijke ongewenste introductie van soorten die schadelijk zijn voor het waterbeheer en die kunnen leiden tot hogere beheerskosten.

Antwoord

Binnen het beleidskader is reeds invulling gegeven aan dit verzoek. Bij de maatregel (her)introductie van soorten is namelijk het volgende aangegeven dat "Vooraf worden afspraken gemaakt over beheer van de soort indien dit vanuit andere belangen noodzakelijk kan zijn".

B001 - IE001 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

De indiener kan zich over het algemeen goed vinden in de beleidskeuzes voor soortenbescherming en faunabeheer. De indiener verwacht echter dat de voorgestelde beleidskeuzes voor invasieve exoten zullen leiden tot een ongewenste toename van invasieve exoten binnen de provincie Zuid-Holland, met een negatief effect op de doelen voor waterkwaliteit, biodiversiteit en natuur.

Antwoord

De provincie zet zich actief in om kleine en beheersbare populaties van invasieve exoten te elimineren, deze groep exoten zal hierdoor niet toenemen.

Voor soorten die niet in redelijkheid uit te roeien zijn, worden beheersmaatregelen getroffen. Omdat het niet mogelijk is om deze soorten in de gehele provincie te bestrijden worden beheersmaatregelen daar ingezet waar de soort grote schade kan aanrichten aan de inheemse flora en fauna om een negatief effect op de biodiversiteit en natuur te voorkomen.

B001 - IE002 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener is van mening dat de provincie verantwoordelijk is voor het beheersen van alle aan de provincie toegewezen invasieve exoten voor behoud en herstel van biodiversiteit en bereiken van de basiskwaliteit natuur in alle gebieden. Indiener stelt voor dat de provincie in het volledige gebied maatregelen neemt ter preventie, eliminatie en beheersing van de aan haar toegewezen invasieve uitheemse exoten, inclusief de wijdverspreide soorten. Indiener stelt voor dat de provincie gebiedsgerichte bestrijding (financieel) stimuleert voor soorten die wijdverspreid aanwezig zijn en waarvoor complete verwijdering niet meer haalbaar is.

Antwoord

Het rijk heeft de verantwoordelijkheid en de middelen om de introductie en vestiging van invasieve exoten te voorkomen. Wel is de provincie voornemens een plan van aanpak op te stellen waar ook communicatie naar burgers, gemeenten, en uitvoerende partijen kan worden meegenomen. Voor invasieve exoten waarvan de populatie nog klein en beheersbaar is, zal eliminatie plaatsvinden, dit gebeurt binnen de gehele provincie.

Voor invasieve exoten die al gevestigd en ruim verspreid zijn, en niet in redelijkheid uitroeibaar zijn worden beheersmaatregelen getroffen. De te treffen beheersmaatregelen zullen daar worden toegepast waar de invasieve soort de inheemse flora en fauna kan schaden. Deze beheersmethodes worden verder uitgewerkt in een plan van aanpak in samenspraak met een vertegenwoordiging van o.a. waterschappen en terreinbeherende organisaties.

B001 - IE003 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener is van mening dat de rolkeuze van de provincie, waarbij andere overheden en terreineigenaren een medeverantwoordelijkheid hebben, niet leidt tot beheersen van de exoten en geen goede aanpak is van de problematiek. Indiener stelt voor dat de provincie het initiatief neemt voor het organiseren van een gebiedsgerichte gezamenlijke aanpak, en daarbij de regie te voeren en de coördinatie op zich te nemen. Onderdeel daarvan is het maken van goede afspraken met de gebiedspartners over gewenste maatregelen, de haalbaarheid, acceptabele kosten en duidelijkheid over de verantwoordelijkheid en de kostendeling. Indiener stelt voor dat de provincie gaat werken volgens het “goede buur” principe waarbij de provincie (op verzoek en in overleg) ook soorten bestrijdt die anders een probleem vormen voor het waterschap (of andere beheerders). Indiener stelt voor dat de provincie subsidies en/of cofinanciering deze niet meer uitroeibare/ wijdverspreide exoten beschikbaar stelt voor exotenbestrijding door derden. Indiener stelt voor dat de provincie bij het geven van een opdracht tot het verwijderen van verspreide invasieve exoten, voortkomend uit de provinciale verantwoordelijkheid, ook de bijbehorende financiën regelt.

Antwoord

De provincie zet zich actief in om kleine en beheersbare populaties van invasieve exoten te elimineren, deze groep exoten zal hierdoor niet toenemen. Voor soorten die niet in redelijkheid uit te roeien zijn, worden beheersmaatregelen getroffen. Omdat het niet mogelijk is om deze soorten in de gehele provincie te bestrijden worden beheersmaatregelen daar ingezet waar de soort grote schade kan aanrichten aan de inheems beschermde flora en fauna om een negatief effect op de biodiversiteit en natuur te voorkomen. Op basis van het beleidskader zal er in samenwerking met een vertegenwoordiging van de terreinbeherende organisaties waaronder de waterschappen een plan van aanpak worden opgesteld waarbinnen er o.a. een prioritering wordt opgenomen van de te beheren wijdverspreide soorten, de gewenste maatregelen, en haalbaarheid van de bestrijding/beheer.

B001 - IE004 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener stelt voor dat de provincie een communicatieplan opneemt voor het vergroten van bewustwording en sturen op gewenst gedrag door particulieren. Indiener verzoekt de Provincie om aandacht voor specifieke schildpaddenopvang en om samen met de waterschappen opvangmogelijkheden bij het publiek onder de aandacht te brengen om uitzetting in het wild te voorkomen.

Antwoord

Het rijk heeft de verantwoordelijkheid en de middelen om de introductie en vestiging van invasieve exoten te voorkomen. Wel is de provincie voornemens een plan van aanpak op te stellen waar ook

communicatie naar burgers, gemeenten, en uitvoerende partijen in wordt behandeld. Wij zijn niet voornemens om financiële middelen beschikbaar te stellen voor de opvang van uitheemse waterschildpadden.

B001 - IE005 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener stelt voor dat de provincie het initiatief neemt voor een gebiedsgerichte monitoring van de effectiviteit van de preventie, eliminatie en beheersmaatregelen. Indiener stelt voor dat de provincie participeert in onderzoek en nieuwe onderzoeken initieert naar effectieve beheer- en eliminatiemethodes.

Antwoord

De provincie is voornemens om een plan van aanpak op te stellen waarin het benoemde initiatief naar voren komt. De provincie participeerde vorig jaar in meerdere onderzoeken naar effectieve eliminatie en beheermethodes van invasieve exoten en faciliteerde de toepassing van nieuwe methodes. De provincie is van plan dit te continueren, de participatie zal worden verwerkt in het plan van aanpak.

B001 - IE006 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

De indiener verzoekt dat de provincie, samen met HHSK en de andere waterschappen, LNV aanspreekt op hun verantwoordelijkheid om de uitheemse rivierkreeften te bestrijden. En indien blijkt dat LNV niet tot aanpak overgaat, LNV verzoekt om de aanpak van uitheemse rivierkreeften, met bijbehorende financiën, over te dragen aan de provincie.

Antwoord

De provincie erkent de uitheemse rivierkreeften problematiek en de terughoudende rol van LNV. Om deze reden heeft de Provincie de gezamenlijke brandbrief uitheemse rivierkreeft van 15 december 2022 gericht aan de minister ondertekend. Eerder heeft de provincie middels het interprovinciaal overleg eveneens een brief richting LNV gestuurd.

B001 - IE007 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

De indiener stelt voor dat het woord "beschermde" in de tekst "Wanneer invasieve exoten beschermde biodiversiteit schaden, al dan niet..." wordt weggehaald.

Antwoord

Voor invasieve exoten waarvan de populatie nog klein en beheersbaar is, zal eliminatie plaatsvinden, dit gebeurt ongeacht de locatie (binnen of buiten een natuurgebied) of beschermde status van de aanwezige biodiversiteit.

Voor invasieve exoten die al gevestigd en ruim verspreid zijn, en niet in redelijkheid uitroeibaar zijn worden beheersmaatregelen getroffen. De te treffen beheermaatregelen zullen daar worden toegepast waar de invasieve soort de beschermde flora en fauna kan schaden. Deze beheermethodes worden verder uitgewerkt in een plan van aanpak in samenspraak met een vertegenwoordiging van terreinbeherende organisaties.

B001 - IE008 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener stelt voor dat het bestrijden van invasieve exoten, ook buiten de natuurgebieden, toegevoegd wordt aan de aanleiding.

Antwoord

De gehele tekst van de beleidskeuze en maatregel, bestrijding en beheer van invasieve exoten, wordt herzien om een verduidelijking van het beleid te geven.

B001 - IE009 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener stelt voor om bij de alinea "preventie" toe te voegen dat preventie niet alleen gaat over voorkomen van verspreiding, maar over "voorkomen van introductie en vestiging".

Antwoord

Aangezien de rijksoverheid primair verantwoordelijk is voor de preventie van invasieve exoten is de alinea "preventie" van beperkte omvang. De alinea wordt aangepast, zodat ook het voorkomen van introductie en vestiging wordt benoemt.

B001 - IE010 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener stelt voor om het woord "kan" in de zin "Het kan dan ter bescherming van de biodiversiteit noodzakelijk zijn, om de stand van deze exoten tot nul te reduceren" te veranderen in "is".

Antwoord

De provincie is het er mee eens dat in een groot gedeelte van de gevallen, eliminatie van kleine en beheersbare populaties van invasieve exoten noodzakelijk is ter bescherming van de biodiversiteit. Er kunnen zich echter situaties voordoen waar de enige werkende eliminatiemethode grotere schade toebrengt aan de aanwezige biodiversiteit dan de invasieve exoot. Denk hierbij aan het gebruik van chemische bestrijding op een locatie waar de kans op verspreiding van deze chemicaliën zeer groot is.

B001 - IE011 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener stelt de volgende wijzigingen voor in de tekst:

"Daarom is het uitgangspunt bij exotenbeheer dat de provincie zal bijdragen aan de kosten van beheermaatregelen ter bestrijding van wijdverspreide invasieve exoten. Dit houdt in dat de provincie invasieve exoten beheert die wijdverspreid zijn, in en rond eigen gebieden, NNN en N2000-gebieden. Als deze soorten in het buitengebied voorkomen kunnen ook andere partijen een rol hebben vanwege hun publieke taak en/of eigendom".

Antwoord

Zie antwoord code IE008

B001 - IE012 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Pagina 18:

1. Eliminatie zal plaatsvinden door middel van een opdracht. Het is onduidelijk aan wie deze opdracht plaatsvindt.
2. Welke gebieden en habitats zijn door de provincie gedefinieerd als meest kwetsbaar?
3. Welke soorten heeft u aangewezen als belangrijke populaties VHR soorten in het buitengebied?
4. Als er belangrijke populaties VHR-soorten zijn, zijn er dan ook niet-belangrijke VHR-soorten. En welke zijn dat?
5. Het zal regelmatig voorkomen dat taken samenvallen: Waterbeheer (waterschap), natuurbeheer (provincie), waterkwaliteit KRW (waterschap en provincie) en terreinbeheer vallen samen in natuurgebieden (NNN en Natura 2000). Hoe ziet de provincie dan waar het initiatief ligt? En waar de kosten? Hoe wilt u dit organiseren en hier regie op uitvoeren?

Antwoord

De provincie is voornemens om een plan van aanpak op te stellen voor het beheer van invasieve exoten binnen onze provincie waarin meerdere van deze vragen zullen worden verwerkt. Het detailniveau van meerdere vragen past niet zo zeer binnen de beleidskaders maar wel binnen het nog op te stellen het plan van aanpak.

B001 - OB001 Omgaan met bevers in Zuid-Holland

De indiener verzoekt om de te maken kosten voor bevermanagement in het kader van waterveiligheid en watervoorziening mee te wegen in de besluitvorming en verantwoordelijkheid te nemen voor eventuele financiële consequenties.

Antwoord

Bij de besluitvorming om bevermanagement mogelijk te maken in het kader van het belang (water)veiligheid worden de te maken kosten meegewogen. De provincie is niet verantwoordelijk voor eventuele kosten welke voortvloeien uit de wettelijke taken van de waterschappen.

B001 - PI001 Proactieve soortenbescherming door faunavoorzieningen bij provinciale infrastructuur te realiseren

Pagina 27:

9. Is de provincie bereid om financiering open te stellen voor faunapassages ten behoeve van kleine zoogdieren, amfibieën en reptielen als het waterschap deze aanlegt bij kunstwerken? Denk hierbij ook aan de aanleg van passages van kunstwerken voor de otter.

Antwoord

Vanuit het soortenbeleid werkt Provincie Zuid-Holland ook aan ontsnipperingsmaatregelen zoals aanleg en onderhoud van faunapassages voor de infrastructuur in eigendom bij Provincie Zuid-Holland. Gezien de hoge kosten die met infrastructurele projecten gemoeid zijn, moeten hierin keuzes worden gemaakt. Bovendien wordt bij nieuwe projecten vanuit de natuurinclusieve gedachte gestuurd op het voorkomen/beperken van versnippering door de gevolgen voor biodiversiteit bij het ontwerp mee te nemen. Aanleg van faunapassages bij derden valt onder verantwoordelijkheid van de eigenaar van het kunstwerk en worden niet gefinancierd vanuit de provincie. Wel kan mogelijk in specifieke gevallen worden meegedongen naar een bijdrage in de financiering vanuit een subsidieregeling ter versterking van iconsoorten.

B001 - VO001 Passieve soortenbescherming middels vrijstellingen, ontheffingen en gebruik leges.

De indiener verzoekt dat het inzetten van het soortmanagementplan (SMP) ook voor het waterschap mogelijk te maken.

Antwoord

Het SMP is bedoeld voor ruimtelijke ontwikkelingen denk aan slopen, renoveren en het bouwen van gebouwen. Voor het uitvoeren van beheer en onderhoud kan het waterschap gebruik maken van de reeds bestaande landelijk vastgestelde gedragscodes in het kader van de Wet natuurbescherming.

B002 – Waterschap Rivierenland

B002 - BB002 Bestrijding en beheer invasieve exoten

De indiener verwacht van de provincie, gezien haar verantwoordelijkheid voor het soortenbeleid, natuur en biodiversiteit en de KRW, een meer actieve aanpak en regierol ten aanzien van invasieve exoten, waarbij de provincie zorgt voor afstemming, samenwerking, uitvoering en (financiële) ondersteuning. De indiener verzoekt de provincie Zuid-Holland daartoe voorstellen over te nemen in het omgevingsbeleid met betrekking tot de aanpak van invasieve exoten.

- Maatregelen ter preventie, eliminatie en beheersing van invasieve exoten
- Initiatief tot en coördinatie en regie van een gezamenlijke gebiedsgerichte aanpak, inclusief verdeling verantwoordelijkheden en kosten
- Stimuleren (financieel) van gebiedsgerichte bestrijding van wijdverspreide soorten waarvoor complete verwijdering niet meer haalbaar is, onder leiding van Waterschappen (aquatisch) en terreinbeheerders (terrestrisch)
- Werken volgens goede-buurprincipe waarbij de provincie ook soorten bestrijdt die ander een probleem zijn voor andere beheerders
- Opstellen communicatieplan om bewustwording en gedrag particulieren te sturen
- Aandacht voor schildpaddenopvang vanwege grote en toenemende negatieve impact van het uitzetten van schildpadden op de biodiversiteit
- Initiatief nemen tot een gebiedsgerichte monitoring van de effectiviteit van de preventie, eliminatie en beheersmaatregelen en financiering beschikbaar stellen voor bestrijding door derden
- Actieve rol nemen bij het van de grond krijgen van de bestrijding van rivierkreeften, omdat dit onder regie en verantwoordelijkheid van LNV nog niet wil vlotten

Antwoord

De provincie zet zich actief in om kleine en beheersbare populaties van invasieve exoten te elimineren, deze groep exoten zal hierdoor niet toenemen.

Voor soorten die niet in redelijkheid uit te roeien zijn, worden beheersmaatregelen getroffen. Omdat het niet reëls is om deze soorten in de gehele provincie te bestrijden worden beheersmaatregelen daar ingezet waar de soort grote schade kan aanrichten aan beschermde flora en fauna om een negatief effect op de biodiversiteit en natuur te voorkomen.

Het rijk heeft de verantwoordelijkheid en de middelen om de introductie en vestiging van invasieve exoten te voorkomen. Wel is de provincie voornemens een plan van aanpak op te stellen waar ook communicatie naar burgers, gemeenten, en uitvoerende partijen in wordt behandeld. De provincie is niet voornemens om financiële middelen beschikbaar te stellen voor de opvang van uitheemse waterschildpadden.

De provincie erkent de uitheemse rivierkreeften problematiek en de terughoudende rol van LNV. Om deze reden heeft de Provincie de gezamenlijke brandbrief uitheemse rivierkreeft van 15 december 2022 gericht aan de minister ondertekend. Eerder heeft de provincie middels het interprovinciaal overleg eveneens een brief richting LNV gestuurd. Naast deze brieven heeft de provincie recentelijk meegewerkt aan een rivierkreeftenonderzoek geïnitieerd vanuit het hoogheemraadschap van Delftland.

B002 - HI002 (Her)introductie van inheemse faunasoorten

De indiener verzoekt de provincie bij (her)introductie van soorten overleg te voeren met de indiener in verband met mogelijke schadelijkheid van soorten en eventuele beheerkosten.

Antwoord

Zie antwoord code HI001

B002 - IE013 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

De indiener verwacht van de provincie een meer actieve rol en regie ten aanzien van bestrijding van invasieve exoten, om verdere schade aan waterkwaliteit, biodiversiteit en natuur te voorkomen.

Antwoord

De provincie zet zich vanuit haar wettelijke verantwoordelijkheden actief in om kleine en beheersbare populaties van invasieve exoten te elimineren, deze groep exoten zal hierdoor niet toenemen. Voor soorten die niet in redelijkheid uit te roeien zijn, worden beheersmaatregelen getroffen. Omdat het niet altijd praktisch of financieel mogelijk is om deze soorten in de gehele provincie te bestrijden worden beheersmaatregelen daar ingezet waar de soort grote schade kan aanrichten aan beschermde biodiversiteit om een negatief effect op de biodiversiteit en natuur te voorkomen.

B002 - NI003 Proactieve soortenbescherming door natuurinclusief bouwen en -werken bij grote ruimtelijke projecten te stimuleren

De indiener geeft aan het van belang te vinden dat tijdig bekend is welke prioriteiten en eisen gesteld worden aan projecten, zodat hier vooraf rekening mee kan worden gehouden.

Antwoord

Zie antwoord code BD003

B002 - OB002 Omgaan met bevers in Zuid-Holland

De indiener geeft aan bij de beleidsvoornemens een standpunt over de bever te missen en verzoekt een tekstvoorstel in het omgevingsbeleid. In dit tekstvoorstel wordt aangegeven dat een goede staat van instandhouding binnen het werkgebied van de indiener is bereikt, dat de populatie blijft groeien en daarom actief populatiebeheer noodzakelijk is. De indiener pleit voor nulstandgebieden in kwetsbare boezemwateren en kades en primaire waterkeringen en verzoekt de provincie de bestrijding met een financiële regeling te ondersteunen.

Antwoord

De wens van de waterschappen voor nulstandgebieden voor de bever in de nabijheid van kwetsbare objecten in het kader van waterveiligheid is bekend. De provincie is zich zeer bewust van de risico's die bevers op bepaalde locaties kunnen veroorzaken in het kader van de openbare veiligheid. Recent is middels een brief aan de waterschappen verzocht om met een onderbouwing te komen om dit mogelijk te maken. Dit wordt verder uitgewerkt en onderbouwd in het faunabeheerplan bever wat wordt opgesteld door de faunabeheereenheid Zuid-Holland.

B002 - OO001 Ondersteuning organisatie en uitvoering van het faunabeheer

De indiener geeft aan het gewenst te vinden om gemeenten/waterschappen meer inspraak te geven binnen het bestuur van de FBE gelet op samenhang met soortbescherming, waterbeheer, exotenbeheer, verkeersveiligheid en wonen.

Antwoord

De faunabeheereenheid ZH (hierna FBE) betreft reeds gemeenten/waterschappen bij faunabeheerplannen van soorten waar deze partijen ook een raakvlak mee hebben vanuit hun wettelijke taken in het bestuurlijk domein. Op dit moment werkt de FBE in nauwe samenwerking met de waterschappen aan het faunabeheerplan bever gezien de risico's die deze soort heeft op de waterveiligheid.

B002 - PI002 Proactieve soortenbescherming door faunavoorzieningen bij provinciale infrastructuur te realiseren

De indiener vraagt zich af of de provincie bereid is financiering open te stellen voor aanleg en aanloopbeheer van faunapassages bij kunstwerken in eigendom van indiener.

Antwoord

Zie antwoord code PI001

B002 - TF001 Toestemmingen voor faunabeheer

De indiener verzoekt de provincie om intensief populatiebeheer van schadeveroorzakende soorten in het Natura-2000-gebied Boezems Kinderdijk vanwege de ineenstorting van de ecologische kwaliteit die met name ganzen hier veroorzaken, waardoor het behalen van de KRW-doelen in 2027 onder druk staat.

Antwoord

De provincie is zich bewust van schade die de ganzen veroorzaken op de natuurdoelen van het Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk. Het beleid geeft de mogelijkheid om beheer van de ganzenpopulatie mogelijk te maken o.a. ter bescherming van de inheemse flora en fauna. Daarnaast is dit ook al mogelijk gemaakt via het Natura 2000-beheerplan Boezems Kinderdijk.

B002 - VO002 Passieve soortenbescherming middels vrijstellingen, ontheffingen en gebruik leges

De indiener geeft aan belang te hebben bij het instrument SMP omdat een gebied brede ontheffing zinvol kan zijn als er sprake is van repeterende uitvoering of bij regelmatig beheer en onderhoud. De indiener verzoekt de provincie dit mogelijk te maken en op te nemen in de beleidskeuze.

Antwoord

Een soortenmanagement plan is bedoeld voor ruimtelijke ontwikkelingen (slopen, renoveren en het bouwen van gebouwen). Voor het uitvoeren van beheer en onderhoud kan het waterschap gebruik maken van de reeds bestaande landelijk vastgestelde gedragscodes in het kader van de Wet natuurbescherming.

B003 – Hoogheemraadschap van Delfland

B003 - IE014 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener verwacht dat de voorgestelde beleidskeuzes voor invasieve exoten leiden tot een toename van (invasieve) exoten binnen de provincie Zuid-Holland. Dit zal een negatief effect hebben op de doelen voor waterkwaliteit, biodiversiteit en natuur.

Antwoord

Zie het antwoord bij code IE013

B003 - IE015 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener geeft aan dat in 2017 met de verschuiving van bevoegdheden van Rijk naar provincie, in relatie tot de Wet Natuurbescherming (Wnb), een regierol toebedeeld is aan de provincie op het gebied van exoten (Drahmann & van Boven, 2017). Deze regierol ziet de indiener in het ontwerp van de herziening van de Module Soortenbeleid onvoldoende terug.

Voor de indiener is van belang dat:

- (invasieve) exoten in soorten, aantal en mate van overlast afneemt
- Een gebiedsgerichte aanpak wordt georganiseerd;
- Er helderheid komt over de (financiële) verantwoordelijkheden.
- Uitgangspunten voor deze zienswijze
- De provincie heeft een wettelijke taak vanuit de Wet Natuurbescherming (Wnb) voor het behoud van gezonde populaties en leefgebieden van planten en dieren die in het landschap voorkomen;
- De provincie is sinds 2017 verantwoordelijk voor de natuur binnen en buiten natuurgebieden;
- De provincie is verantwoordelijk voor het bestrijden en beheersen van een aantal exoten uit

10 van de Wnb; - Het waterschap is op basis van de Waterwet uitsluitend verantwoordelijk voor het bestrijden van muskus- en beverratten;

- Voor wat betreft de bever verwijst de indiener naar de gezamenlijke reactie van de waterschappen op uw brief d.d. 26 september 2022, met uw kenmerk PZH-2022-816253609 DOS-2018-0008466. Ons kenmerk: DMS2149418.
- De provincie heeft als beleidsdoel overal natuur- en landschapswaarden te versterken en te streven naar een goede basiskwaliteit natuur;
- De provincie heeft samen met de waterschappen en andere overheden de taak de doelen voor de Kader Richtlijn Water (KRW) voor oppervlaktewater te behalen;
- Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is verantwoordelijk voor de aanpak van zes uitheemse rivierkreeften en de wolhandkrab.

Antwoord

Zie antwoord bij code BB002

B003 - IE016 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Biodiversiteit en waterkwaliteit

De biodiversiteit en waterkwaliteitsdoelen (KRW) staan volgens de indiener onder druk door de voortdurende toename van soorten en aantallen invasieve exoten. Uit onderzoek naar directe oorzaken van recente teruggang in biodiversiteit door antropogene invloeden, blijkt dat de invloed van exoten in zoet water een belangrijke oorzaak is (Jaureguiberry, et al., 2022). De toename van exoten is onder meer te wijten aan het uitblijven van een integrale gebiedsgerichte aanpak (met gebiedspartners), zoals onlangs naar voren kwam in de systeemevaluatie van de implementatie van

de Europese exotenverordening (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2022). Dit geldt voor het tegengaan van kleine, nieuwe populaties, maar vooral voor de aanpak (eliminieren en beheersen) van gevestigde en wijdverspreide populaties invasieve uitheemse soorten (IUS). Exoten krijgen hierdoor de kans zich op steeds meer plekken te vestigen, te verspreiden, uit te breiden en te komen tot het kantelpunt waarop zij grote schade veroorzaken aan ecosystemen en ecosysteemdiensten. Het uitblijven van een integrale aanpak staat daarmee haaks op de opgave die we als Nederland hebben om het biodiversiteitsverlies te stoppen en de basiskwaliteit natuur te herstellen. Bovendien zijn de kosten van aanpak en herstel na het genoemde kantelpunt vele malen hoger, dan wanneer vroegtijdig en gebied breed wordt ingegrepen. De aanpak van de exotische rivierkreeft is hiervan een voorbeeld. De huidige aanpak die onder verantwoording van het ministerie van LNV valt, zorgt voor risico's ten aanzien van het bereiken van KRW doelen. Indien er wil samen met de provincie en andere waterschappen het ministerie van LNV aanspreken op zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van de exotische rivierkreeft en overtuigen van de urgentie om te komen tot een gezamenlijke aanpak om risico's op het niet behalen van KRW-doelen en schade aan de biodiversiteit te beperken.

Antwoord

De provincie erkent de uitheemse rivierkreeften problematiek en de terughoudende rol van LNV. Om deze reden heeft de Provincie de gezamenlijke brandbrief uitheemse rivierkreeft van 15 december 2022 gericht aan de minister ondertekend. Eerder heeft de provincie middels het interprovinciaal overleg eveneens een brief richting LNV gestuurd. Naast deze brieven heeft de provincie recentelijk meegewerkt aan een rivierkreeftenonderzoek geïnitieerd vanuit het hoogheemraadschap van Delftland.

B004 – Hoogheemraadschap van Rijnland

Deze zienswijze is enkel pro forma ingediend. Inhoudelijk raken de vragen erg aan die van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Voor antwoorden, zie tekst bij B001.

B005 – Faunabeheereenheid Zuid-Holland

B005 - AA002 Algemeen

Indiener is van mening dat het beter is om te spreken over faunabeheer (algemene term) in plaats van over (afwisselend) “populatiebeheer”, “schadebestrijding” en “beheer”. In aansluiting hierop kan de weergegeven definiëring van deze begrippen, zoals op p. 29-30, beter achterwege blijven volgens de indiener.

Antwoord

De provincie heeft de zienswijze verwerkt.

B005 - AA003 Algemeen

Indiener is van mening dat bij het duiden van wettelijke belangen er altijd duidelijkheid moet zijn over welke specifieke belangen het gaat en moeten er geen belangen (per ongeluk/onbedoeld) worden uitgesloten; dat wil ook zeggen dat als het beleid t.a.v. een bepaalde diersoort (bijv. bever, reeën) op verschillende plaatsen in het beleid wordt behandeld, de opgenomen belangen op de verschillende plaatsen moeten overeenkomen. De indiener constateert dat door de tekst heen, de belangen niet consequent zijn benoemd.

Antwoord

De teksten zijn op dit punt nagelopen en waar nodig aangevuld/aangepast.

B005 - BB003 Bestrijding en beheer invasieve exoten

Ten aanzien van het beleid voor invasieve exoten, heeft de indiener de indruk dat dit met name is gericht op plantensoorten en niet zozeer op faunasoorten. Indiener vindt het wenselijk dat in de formulering onderscheid wordt gemaakt en daarnaast dat er een beleidsinvulling wordt gegeven voor faunasoorten. Hierbij ziet de indiener graag duidelijkheid niet alleen voor invasieve soorten zoals opgenomen in bijlage 10 van de Regeling natuurbescherming, maar ook voor exoten die (nog) niet zijn opgenomen, zoals de halsbandparkiet die grote schade kan aanrichten aan o.a. landbouwgewassen waaronder fruitbomen. Daarbij wijst de indiener naar het (oude) provinciale beleidsplan Flora- en faunawet waarin is aangegeven (op p. 10) dat GS de vestiging of uitbreiding van exoten en verwilderde diersoorten niet wenselijk acht en dat GS voor deze diersoorten streven naar een zo klein mogelijke populatie. In ieder geval vindt de indiener het niet wenselijk dat er uit het beleid beperkingen voortvloeien waardoor (grote) schades niet kunnen worden voorkomen. De indiener geeft aan dat desgewenst zij deze exotenbestrijding kan faciliteren.

Antwoord

De gehele tekst van de beleidskeuze en maatregel, bestrijding en beheer van invasieve exoten, wordt herzien om een verduidelijking van het beleid te geven. In de nieuwe tekst zal een onderscheid gemaakt worden tussen fauna en flora. Vanuit het beleidskader exoten is het ook mogelijk om populaties van soorten, waaronder de halsbandparkiet, welke momenteel niet op de Unlijst staat te bestrijden.

B005 - FB001 Faunabeheer

Indiener geeft aan dat de tegemoetkoming in de faunaschade (beleidskeuzen 4.8 en 4.10) In de tabel met de weergave van de verwerking van beleidskeuzen wordt t.a.v. beleidskeuze 4.8 aangegeven dat Gedeputeerde Staten gaan onderzoeken of er mogelijkheden zijn om een lagere tegemoetkoming te hanteren. Indiener heeft in het voortraject aangegeven geen voorstander te zijn van een verlaging van de tegemoetkoming. T.a.v. beleidskeuze 4.10 is aangegeven dat er geen ruimere vergoeding komt voor schade in de nabijheid van Natura 2000- gebieden. Indiener heeft in het voortraject

aangegeven hier wel voorstander van te zijn. Indiener staat op het standpunt dat de hoogte van de tegemoetkoming moet afhangen van de mogelijkheden die er zijn om de schade te voorkomen (hoe minder de mogelijkheden, hoe hoger het deel van de schade dat wordt vergoed). Indiener wil graag betrokken worden bij de invulling van het onderzoek over de tegemoetkoming vanwege de samenhang met het (mogelijke) faunabeheer en de faunabeheerplannen (die de indiener opstelt).

Antwoord

Aan de hand van het uit te zetten onderzoek, zal gekeken worden in welke vorm de faunabeheereenheid betrokken wordt bij dit proces.

B005 - FB002 Faunabeheer

Indiener heeft aan dat de weergegeven tekst over de Faunabeheereenheid (FBE) Zuid-Holland onvolledig is, de FBE bestaat immers uit meer dan alleen een werkorganisatie. Zo moet de FBE voldoen aan de 3 vereisten die de Wet natuurbescherming en de provinciale Omgevingsverordening stelt. Dat betekent de aanwezigheid van een bestuur met een specifieke samenstelling. De indiener ziet graag aanpassing van deze tekst. Verder mist de indiener in het beleid de door de provincie wel gemaakte beleidskeuze (zie de tabel met de weergave van de verwerking van beleidskeuzen, onder 4.4) om samen met FBE en WBE's een doorlopend ontwikkel- en professionaliseringstraject op te stellen, mede met het oog op intensivering van de samenwerking tussen de WBE's, de FBE en de provincie. De indiener ziet de noodzaak van een dergelijk traject en ziet graag alsnog uitwerking hiervan.

Antwoord

De provincie kan zich vinden in de zienwijze van de indiener op dit punt en heeft dit verwerkt onder de maatregel: Ondersteuning organisatie en uitvoering van het faunabeheer

B005 - GR001 Ganzenrustgebieden voor de overwinterende inheemse ganzen

Indiener ziet dat het voorgenomen beleid op dit onderwerp vergelijkbaar is met de inhoud van het eerdere Ganzenbeleidskader Zuid-Holland en stelt het op prijs dat de GS tegemoetkoming in de door ganzen veroorzaakte schade niet in het geding komt. Wel vindt de indiener dat, ten behoeve van de duidelijkheid, op de kaart met de winterganzenrustgebieden, ook de N2000-gebieden die in de winter als rustgebied gelden, opgenomen moeten worden.

Antwoord

De Natura 2000-gebieden welke voor ganzensoorten zijn aangewezen worden net als de ganzenrustgebieden bijgevoegd en weergegeven op een kaart bij de betreffende maatregel

B005 - OB003 Omgaan met bevers in Zuid-Holland

Indiener is van mening dat de problematiek van de bever complex is vanwege verschillende aspecten. De bever zelf is een icoonsoort die bijzondere bijdragen levert aan de biodiversiteit, maar waarvan in Zuid-Holland de populatie groeit waardoor bevers steeds meer problemen veroorzaken met name voor de openbare veiligheid. De indiener vindt het positief dat voor de bever beleid wordt vastgelegd maar vindt gezien de risico's voor de openbare veiligheid dat duidelijker in het beleid moet worden vastgelegd dat proactief beheer tot de mogelijkheden behoort. De indiener is inmiddels geruime tijd bezig met het opstellen van een faunabeheerplan om verantwoord en duurzaam proactief faunabeheer mogelijk te maken, met name op locaties waar bevers vanuit veiligheidsoverwegingen niet kunnen voorkomen. Dit faunabeheerplan kan niet worden afgerond omdat de indiener afhankelijk is van bijdragen van derden, met name van de waterschappen en ook van de provincie. Indiener is van mening dat een groter gevoel van urgentie voor het kunnen vastleggen van dit duurzame faunabeheer in een faunabeheerplan wel op zijn plaats is.

Antwoord

Met de huidige tekst onder de maatregel: "Omgaan met bevers in Zuid-Holland" hebben wij getracht duidelijk te maken dat in het kader van de openbare veiligheid proactief beheer tot de mogelijkheden behoort. Gezien uw zienswijze komt dit in de tekst nog niet duidelijk naar voren en gaan wij dit aanpassen, ook omdat de waterschappen hebben uitgesproken dat vanuit veiligheidsoverwegingen op bepaalde risicolocaties bevers niet wenselijk zijn.

B005 - PR001 Voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grond broedende vogels

Indiener geeft aan dat onder de maatregel ten aanzien van het beperken en voorkomen van predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grondbroeders (p. 37), beleid voor (verwilderde) huiskatten is opgenomen. Er wordt geconstateerd dat o.a. weidevogels en meeuwen beschermd en iconisch voor het Zuid-Hollandse landschap zijn, maar dat veel van deze populaties hard achteruit gaan en dat o.a. verwilderde katten een bedreiging vormen voor deze soorten. In het beleid zijn verschillende maatregelen met het oog op bescherming en herstel van grondbroeders (weidevogels, meeuwen) opgenomen. Indiener juicht dit toe maar mist hierbij wel aandacht voor een systematische en planmatige aanpak voor het beperken van de invloed van katten. Hiertoe kunnen verschillende maatregelen worden genomen. De eerste stap is preventie, bijvoorbeeld door het geven van voorlichting. Een volgende stap is de inzet van de in het beleid genoemde TNRC-methode: het vangen, steriliseren/castreren en her- of terugplaatsen van verwilderde katten. Ten aanzien van deze methode, merkt de indiener op dat duidelijke voorwaarden nodig zijn: katten kunnen niet worden teruggeplaatst in natuurgebied of agrarisch gebied (omdat deze gebieden leefgebied zijn van o.a. weidevogels) en de uitgevoerde maatregelen moeten een degelijke wijze worden geregistreerd (ten behoeve van controle en evaluatie). Een faunabeheerplan is het aangewezen instrument om een door alle partijen gedragen systematische aanpak in vast te leggen. De indiener is bereid een dergelijk plan op te stellen.

Antwoord

In het beleid geven wij aan dat de provincie het gebruik van TNRC methode mogelijk wil maken doormiddel van een ontheffing. De TNRC-methode kan binnen Zuid-Holland enkel onder een ontheffing worden toegepast. Aan de ontheffing worden voorwaarden verbonden waaraan de uitvoerder moet voldoen, bijvoorbeeld dat de katten niet mogen worden terug geplaatst in natuurgebieden of in agrarisch gebied. Bovenstaande hebben wij in de tekst onder Maatregel: Voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grond broedende vogels verduidelijkt.

B005 - TF002 Toestemmingen voor faunabeheer

Indiener geeft aan dat in het beleid is opgenomen dat de provincie ten aanzien van economische schade, alleen toestemming voor faunabeheer verleent als er sprake is van een dreigende schade per jaar van minimaal €20.000,- in de gehele provincie. Indiener geeft aan dat dit betekent dat sommige schades niet meer kunnen worden voorkomen (omdat er geen ontheffing wordt verleend die hiertoe de mogelijkheden geeft). Dit komt doordat er geen goed beeld is van de schade die "kleinere schadesoorten" per jaar veroorzaken en dit beeld is nodig om te kunnen vaststellen of er sprake is van een dreigende schade van minimaal €20.000,- in de gehele provincie. Het betreft in de regel ieder jaar meerdere schades, die in individuele gevallen ook hoog kunnen zijn, en die opgeteld flink kunnen oplopen. Hoewel het op zich mogelijk is de omvang van de schade die deze soorten jaarlijks dreigen te veroorzaken in te schatten aan de hand van taxaties van daadwerkelijk opgetreden schades, blijkt in de praktijk dat dergelijke taxaties niet worden uitgevoerd. Dit komt volgens de indiener door onduidelijkheid over wie deze taxaties moet uitvoeren en over wie daarvoor de kosten draagt. De indiener bepleit daarom om dergelijke taxaties uit te laten voeren. BIJ12, de organisatie

die voor GS de tegemoetkomingsregeling uitvoert en in dit kader al veel schades taxeert, kan via een systematische aanpak deze taxaties het beste uitvoeren. Daarnaast is het volgens de indiener nodig dat er een concrete invulling wordt gegeven aan wat de provincie verstaat onder 'dreigende' schade. Indiener vindt het daarbij wenselijk dat BIJ12 adviseert over deze dreigende schade gezien vanuit de relatie diersoort-gewascombinaties en in relatie tot faunabeheermaatregelen die schade kunnen voorkomen.

Antwoord

Indien er schade aan gewassen is veroorzaakt door in het wild levende dieren kan dit reeds gemeld worden bij BIJ12 die de schade laat taxeren. Indien er sprake is van schade kan er een tegemoetkoming aangevraagd worden in de geleden faunaschade. De toekomstige dreiging van schade kan worden ingeschat aan de hand van taxaties van de daadwerkelijk opgetreden schade, in de huidige situatie of in het recente verleden.

B005 - VE017 Verordening

Indiener geeft aan dat over de voorzitter van het FBE-bestuur in het beleid is opgenomen dat hij/zij zal worden benoemd door Gedeputeerde Staten, na overleg hierover met de FBE. Indiener stelt vast dat zij het bestuur is van een onafhankelijke stichting met eigen statuten. Binnen de statuten is bepaald dat het bestuur zelf, in goed onderling overleg en op basis van een met twee/derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen genomen besluit, een onafhankelijke persoon tot voorzitter benoemt. Met andere woorden, de voorgestelde wijziging van de Omgevingsverordening kan juridisch niet. De indiener is daarom van mening dat deze tekst moet worden aangepast in die zin dat de benoeming van de voorzitter plaatsvindt door het FBE-bestuur na overleg met Gedeputeerde Staten hierover

Antwoord

De provincie acht de betrokkenheid van gedeputeerde staten bij de benoeming van de voorzitter van de FBE noodzakelijk. De juridische bevoegdheden van het bestuur van de FBE willen wij echter niet doorkruisen. Naar aanleiding van de zienswijze wordt het artikel aangepast.

C – Overige instanties

C001 - Dunea

C001 - BB004 Bestrijding en beheer invasieve exoten

Indiener is van mening dat naast de invasieve exoten welke zijn genoemd op de EU-lijst er ook aandacht moet zijn voor alle exotische herten: zoals sikahert, muntyak en axishert. Indiener is van mening dat deze herten naast het damhert niet wenselijk zijn voor Natura2000 gebieden, en met name de biodiversiteit. Indiener verzoekt om voor het sikahert, muntyak en axishert een nulstand te handhaven binnen de provincie Zuid-Holland.

Antwoord

De muntjak en axishert zijn genoemd op de Unielijst van invasieve exoten. Vanuit dit kader heeft de provincie de opdracht om de populatie omvang van deze soorten zo laag mogelijk te houden en te streven naar een nulstand. Vanuit het beleid is het ook mogelijk voor soorten waaronder het sikahert welke niet op de Unielijst staat.

C001 - HI003 (Her)introductie van inheemse faunasoorten

Indiener verzoekt om in de tekst over wanneer Provincie Zuid-Holland de (her)introductie van soorten faciliteert aan te passen met dat het lokaal (her)introduceren van inheemse(sleutel) soorten ook voor het behoud van specifieke biodiversiteit in natuurgebieden is.

Antwoord

De tekst wordt aangevuld met de aanbevolen toevoeging, onder maatregel (her)introductie van inheemse faunasoorten.

C002 – Natuurmonumenten

C002 - BB005 Bestrijding en beheer invasieve exoten

De indiener is echter van mening dat het uitleg van de maatregel duidelijker zou als na de laatste zin van de eerste alinea ('Hetzelfde geldt voor particulieren of particuliere organisaties'.) een koppeling gemaakt wordt of een verwijzing wordt meegegeven naar de toelichting van de maatregel. Nu lijkt het volgens de indiener alsof beheerorganisatie opgezet is met de (mogelijk) hoge kosten van het bestrijden van exoten en dat is, gezien de teksten in de toelichting, niet de bedoeling. Indiener verzoekt die expliciete verwijzing toe te voegen.

Antwoord

Zie antwoord bij code IE008

C002 - GR002 Ganzenrustgebieden voor de overwinterende inheemse ganzen

Indiener is van mening dat het praktisch onmogelijk is om het onderscheid te maken tussen standganzen en overwinterende ganzen omdat ze in gemengde groepen foerageren. De indiener is van mening dat de provincie geen winterrust en bescherming kan bieden aan de overwinterende ganzen wanneer je jaarrond aan actieve reductie van de standganzen gaat meewerken. Indiener verzoekt de provincie dit te wijzigen.

Antwoord

Gedurende de winterperiode wordt er rekening gehouden met de rust voor overwinterende ganzen. Hier wordt invulling aan gegeven doordat er geen beheer/verjagingsacties plaatsvinden binnen de ganzenrustgebieden, binnen Natura 2000-gebieden welke zijn aangewezen ganzensoorten en op percelen waar geen schade wordt ervaren/veroorzaakt door ganzensoorten.

D – Personen en bedrijven

D001 – Fauna4life

D001 - BB006 Bestrijding en beheer invasieve exoten

Indiener verzoekt om in het geval van wijdverspreide exoten die zich volledig hebben gevestigd, hetzelfde beleid te voeren als in het geval van inheemse diersoorten. Volgens de indiener betekent dat als er sprake is van belangrijke schade of situaties waarbij sprake is van gevaar voor de openbare veiligheid of de volksgezondheid, er lokale maatregelen worden getroffen die zijn gericht op het oplossen van het betreffende probleem. Ook daarbij moet volgens de indiener in eerste instantie worden gekozen voor diervriendelijke, niet-dodelijke maatregelen en kan pas worden gekozen voor meer ingrijpende maatregelen als er geen andere bevredigende maatregelen voorhanden zijn en de ingreep wel tot een oplossing leidt.

Antwoord

De provincie is verantwoordelijk voor het bestrijden en beheer voor het merendeel van invasieve exoten die staan op de unielijst. Deze invasieve exoten staan op de Unielijst omdat ze in delen van de EU schade toebrengen aan de inheemse flora en fauna (of dat in de toekomst waarschijnlijk zullen gaan doen). De provincie hecht grote waarde aan de inheemse biodiversiteit en zal lokaal waar nodig om deze biodiversiteit te beschermen de exoot elimineren of beheren. Gezien de doelstelling is dat soorten bestreden of beheerd moeten worden zijn we genooddaakt om populaties van invasieve exoten te reduceren.

D001 - FB003 Faunabeheer

Indiener stelt voor om het doel zoals genoemd op blz. 16, te weten 'het jaarrond actief inzetten om de populatie standganzen binnen de provincie te reduceren tot op een niveau waarbij de schade acceptabel en de populatie beheersbaar te schrappen. Indiener stelt voor om de passage, waarin staat dat de 'populatie reeën zal worden beheerd' te schrappen.

Antwoord

De (stand)ganzen veroorzaken o.a. forse schade aan de landbouwgewassen en natuurlijke vegetatie binnen Natura-2000 gebieden, zoals rietvegetatie, waardoor habitat van zeldzame broedvogels verdwijnt. Ook vormen de ganzen risico's voor het vliegverkeer en de (zwem)waterkwaliteit. Wij zijn van mening dat het jaarrond actief inzetten om de populatie standganzen te reduceren nodig is ter bescherming van de maatschappelijke belangen en andere natuurdoelen.

De reeën populatie wordt beheerd op basis van het faunabeheerplan reeën en op grond van een afgegeven ontheffing waarin de wettelijke belangen zijn afgewogen. De reeën populatie wordt o.a. beheerd in het kader van de verkeersveiligheid.

D001 - OB004 Omgaan met bevers in Zuid-Holland

Indiener verzoekt om de passage over het doden van bevers te schrappen. Indiener is van mening dat het doden van een bever een eventueel veiligheidsprobleem niet oplost. Indiener is van mening dat er structurele maatregelen moeten worden getroffen om graverij in de dijken te voorkomen. Indiener is van mening dat kosten daarin geen probleem kunnen zijn.

Antwoord

De waterschappen hebben aangegeven dat het niet in alle situaties praktisch mogelijk is of financieel verantwoord is om preventieve maatregelen te nemen om risico's te voorkomen dan wel te beperken. De provincie deelt de mening van de waterschappen en wil de mogelijkheid geven om in bepaalde gevallen onder voorwaarden een bever te kunnen doden ter bescherming van de openbare veiligheid.

D001 - PR002 Voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grond broedende vogels

Indiener is van mening dat het streven naar een nulstand van een beschermde diersoort (vos) in een bepaald gebied geen grond is welke genoemd is in de Wet natuurbescherming en dat daarvoor ontheffing kan worden verleend. Indiener stelt voor op grond van het voorgaande om de zin op pagina 37 "Waar mogelijk zet de provincie zich specifiek in om de nulstand te behouden of te realiseren in gebieden of locaties waar de vos nog niet voorkomt of tot voorkort nog niet voorkwam ter bescherming van grondbroeders." te schrappen.

Antwoord

Naast factoren als landgebruik en verstoring door de mens, vormen predatoren ook een bedreiging voor grondbroeders. De provincie wil de mogelijkheid hebben om bijvoorbeeld de vos actief te kunnen terugdringen als het gaat om de bescherming van deze grondbroeders.

D001 - PS001 'Probleemsoorten' in de stedelijke/industriële omgeving

Indiener is van mening dat een vrijstelling veel te algemeen van karakter is om op basis daarvan ingrijpende maatregelen toe te staan. De indiener is van mening dat overlast nooit een argument mag zijn om dieren te doden. Indiener is van mening dat in geval van overlast uitsluitend toestemming zou kunnen worden gegeven voor actieve verjaging als andere maatregelen zoals het weren van de dieren of het ontoegankelijk maken van locaties waar ze niet gewenst zijn, onmogelijk zijn.

Antwoord

Het doden van dieren wordt slechts toegestaan als andere bevredigende oplossingen ontbreken. Indien er een besluit wordt genomen om dieren te doden wordt hierbij rekening gehouden met de wettelijke eisen welke worden gesteld aan een dergelijk besluit.

D001 - RD002 Het beheer van reeën en damherten

Indiener verzoekt om de passage "Zuid-Holland zet in op een gezonde populatie damherten in het huidige leefgebied in de duinen (Kennemerland-Zuid) waarbij wordt gestreefd naar een evenwicht met de belangen verkeersveiligheid, schade aan gewassen en aan de inheemse flora fauna. Buitende de eerdergenoemde duingebieden vindt de provincie het vestigen van nieuwe populaties (verwilderde) damherten niet wenselijk." te schrappen. Omdat de indiener van mening is dat het voorkomen van vestiging van een beschermde diersoort in een ander gebied, op grond van de Wet natuurbescherming niet is toegestaan. Volgens de indiener betreft dit geen grond op basis waarvan een provincie kan ingrijpen.

Antwoord

Indien er een besluit wordt genomen om diersoorten te beheren wordt hierbij rekening gehouden met de wettelijke eisen welke worden gesteld aan een dergelijk besluit.

D001 - TF003 Toestemmingen voor faunabeheer

Indiener is van mening dat op grond van de Wet natuurbescherming de provincie alleen ontheffing kan verlenen om beschermde dieren te doden als aan alle voorwaarden die in de wet zijn genoemd, is voldaan. Het moet dan onder andere gaan om dreiging van belangrijke landbouwschade of een gevaar voor de volksgezondheid of de openbare veiligheid. Indiener is van mening dat het beperken van de populaties dieren geen grond is voor het verlenen van een ontheffing.

Antwoord

Indien er een besluit wordt genomen om diersoorten te beheren wordt hierbij rekening gehouden met de wettelijke eisen welke worden gesteld aan een dergelijk besluit.

D001 - TF004 Toestemmingen voor faunabeheer

Indiener is van mening dat een bedrag van 20.000 euro voor de hele provincie niet als ondergrens worden gehanteerd. De schade moet aan iets anders worden gerelateerd, bijvoorbeeld aan de opbrengst van het betreffende gewas. Alleen op die manier is duidelijk of er daadwerkelijk sprake is van meer dan het normale bedrijfsrisico.

Antwoord

De taxatiecijfers van BIJ12 zijn de enige cijfers over schade waarover de provincie kan beschikken. Als absolute ondergrens voor ingrijpen achten wij dit bedrag verdedigbaar.

D001 - VE018 Verordening**Artikel 1 C**

Indiener is van mening dat de huidige Faunabeheerplannen een geldigheidsduur van zes jaar eigenlijk al te lang is, aangezien de omstandigheden in deze periode fors kunnen wijzigen, waardoor een ontheffing die aan het begin is verleend, aan het eind van die periode is achterhaald. Indiener verzoekt om de huidige termijn van de geldigheidsduur van de faunabeheerplannen niet te verlengen. Indiener verzoekt ook om deze wijziging in artikel 1 F van het wijzigingsbesluit Zuid-Hollandse Omgevingsverordening niet door te voeren.

Antwoord

De faunabeheerplannen worden regelmatig onderwerp van juridische procedures. Deze procedures beslaan vaak een zeer lange periode van wel vier jaar of meer. De problematiek en het benodigde beheer op basis van een faunabeheerplan zijn vaak langjarig van karakter. Gelet op het vorenstaande is er gekozen voor een periode van tien jaar. Overigens kan de FBE, al dan niet op verzoek van de provincie, tussentijds een aangepast faunabeheerplan vaststellen als de omstandigheden daar aanleiding voor geven.

D001 - VE019 Verordening**Artikel 1 E, lid 5**

Indiener vindt het onbegrijpelijk dat aan de lijst met middelen voor de vrijstelling directe schadebestrijding, lokvogels en middelen waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt worden toegevoegd. Indiener is van mening het gaat om schadebestrijding, ofwel het weghouden of weggagen van dieren op locaties en van gewassen waar ze schade veroorzaken. Het lokken van deze dieren is daarmee volgens de indiener daarmee in strijd. Indiener is van mening dat de toelichting dat op die manier de dieren beter binnen schootsafstand kunnen worden gebracht, erop wijst dat het kennelijk niet gaat om het verjagen, maar om het doden van zoveel mogelijk dieren. Indiener verzoekt om deze uitbreiding niet door te voeren. Dit verzoek van de indiener geldt ook voor artikel 1 B van het wijzigingsbesluit Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. Het betreft de leden f en g.

Antwoord

Zoals ook opgenomen in de toelichting worden door het gebruik van de toegestane lokmiddelen alleen vogels gelokt die op of in de directe nabijheid van het schadeperceel aanwezig zijn. Dat zijn dus de vogels die een daadwerkelijk risico op schade met zich meebrengen. De schadebestrijding is erop gericht om de schade zoveel mogelijk te beperken. Door enkele vogels te doden krijgt de verjaging een maximaal effect en ontstaat bij de overige vogels de associatie met gevaar.

D002 – Stichting Waternet

D002 - FB004 Faunabeheer

Indiener geeft aan dat er op pagina 16 enkele voorbeelden zijn genoemd van faunasoorten, waarbij de provincie maatregelen treft ten behoeve van de biodiversiteit, de openbare veiligheid en de volksgezondheid alsmede de beperking van (landbouw)schade. Indiener verzoekt om aan deze voorbeelden ook het damhert toe te voegen.

Antwoord

Provincie verwerkt het verzoek van de indiener in het beleid.

D002 - FB005 Faunabeheer

Indiener verzoekt om het Sikahert als voorbeeld op te nemen in de zin "De provincie vindt het vestigen van nieuwe populaties verwilderde hoefdieren binnen de provincie niet wenselijk." Gezien het Sikahert reeds in Noord-Holland is aangetroffen.

Antwoord

Zie het antwoord bij code BB004

D002 - HI004 (Her)introductie van inheemse faunasoorten

Indiener verzoekt om in de tekst over wanneer Provincie Zuid-Holland faciliteert de (her)introductie van soorten faciliteert de volgende toevoeging op te nemen: ook het lokaal (her)introduceren van inheemse (sleutel) soorten (zoals het konijn in onze duingebieden) voor het behoud van specifieke biodiversiteit in natuurgebieden.

Antwoord

Zie het antwoord bij code HI003

D002 - HI005 (Her)introductie van inheemse faunasoorten

De indiener geeft daarbij de volgende motivatie: OBN onderzoek en de Thesis van Harrie van der Hagen hebben duidelijk gemaakt dat het konijn een sleutel soort is voor het behoud van N2000 doelen en biodiversiteits waarden in de Hollandse duinen. Als gevolg van virusziektes (met name RHD2) staan de konijnenpopulaties in de duinen zwaar onder druk en zijn ze lokaal uitgestorven. De wens tot herintroduceren heeft hierbij meer het habitatbeheer en behoud biodiversiteit als achtergrond dan sec versterken/behouden van een genetische gezonde konijnenpopulatie.

Antwoord

Zie het antwoord bij code HI003

D002 - HI006 (Her)introductie van inheemse faunasoorten

Indiener verzoekt tevens om te overwegen om het konijn tot icoonsoort te benoemen

Antwoord

Het konijn is reeds als Zuid-Hollandse icoonsoort opgenomen.

D003 – Stichting Zwerfkatten Nederland

D003 - PR003 Voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grond broedende vogels

De indiener geeft aan dat de provincie geen duidelijke maatregelen benoemt hoe het voorkomen dan wel beperken van de (verwilderde) huiskatten wordt gerealiseerd.

Hierbij zijn de volgende vrager geopperd door de indiener:

- Wil de provincie inzetten op chippen en registreren zodat de huiskat herleid kan worden?
- Wil de provincie inzetten op neutralisatie (castratie en sterilisatie) van huiskatten zodat zij zich niet vermeerderen?

Antwoord

Als provincie kunnen wij bij het Rijk aandringen op een landelijke verplichting op het registeren en chippen van huiskatten. Het inzetten op neutralisatie van huiskatten zien wij niet als taak van de provincie.

D003 - PR004 Voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grond broedende vogelspredatie

De indiener is van mening dat de concretere formulering mist over hoe de provincie de TNRC-maatregel invult om de doelstelling te bereiken. De indiener vraagt ook of de provincie vaststelt om in de kosten van dierenarts, materiaal en middelen te voorzien.

Antwoord

Op basis van een ontheffingsaanvraag voor TNRC methode zal de provincie meewerken aan het afgeven van een ontheffing. De provincie is vooralsnog niet voornemens om te voorzien in kosten voor de uitvoering van de TNRC methode vanuit het soortenbeleid.

D003 - PR005 Voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grond broedende vogels

De indiener verzoekt om de tekst aan te vullen met concrete maatregelen om de aanwas van schuwe zwerfkatten preventief voor te zijn. Hierbij zijn de volgende vrager geopperd door de indiener:

- Wat zijn de maatregelen die de provincie ziet om deze aanwas voor te zijn?
- Worden TNRC-projecten gefaciliteerd voor de schuurkatten van de boerderijen, maneges ed?

Afsluitend geeft de indiener aan dat een structurele meerjarige aanpak noodzakelijk is om het aantal zwerfkatten te verminderen.

Antwoord

Zie het antwoord bij code PR003

D004 Nederlandse Jagersvereniging

D004 - BH001 Beheer ganzenpopulaties

De provincie zet zich jaarrond actief in om de populatie standganzen binnen de provincie te reduceren tot op een niveau waarbij de schade acceptabel en de populatie beheersbaar is. Daarnaast is van groot belang dat ganzen met alle geschikte middelen, inclusief afschot, worden verjaagd van plaatsen waar ernstige schade kan ontstaan.

Indiener is van mening dat nagestreefde (aantals)doelstellingen voorop staan en dat indien vanuit die optiek nodig ook Natura2000 gebieden zullen worden betrokken bij het beheer.

Punt van aandacht betreft volgens de indiener is ook HPAI(vogelgriep), dat op dit moment endemisch is. Door beperkingen in de 10 Km zones komt de aantalsreductie in het geding volgens de indiener

Antwoord

Provincie deelt de mening van de indiener dat het in het kader van de doelstelling m.b.t. de populatie stand ganzen ook nodig is om beheer uit te voeren binnen de Natura 2000-gebieden en andere natuurgebieden. Onder het huidige faunabeheerplan ganzen en de op basis daarvan afgegeven ontheffingen is dit reeds onder voorwaarden mogelijk. De Faunabeheereenheid stemt vanuit het faunabeheerplan ganzen met de terrein beherende organisaties af, welke vormen van beheer er worden toegepast binnen deze gebieden om naar de gestelde doelstanden in het faunabeheerplan toe te werken. daarbij dient men wel rekening te houden met de eventuele effecten op de Natura 2000-doelen. De effecten op het beheer door de beperkingen i.r.t. tot HPAI zijn ons bekend en zijn onderwerp van gesprek met het ministerie van LNV.

D004 - FB006 Faunabeheer

Indiener vraagt zich af of de provincie ten aanzien van faunabeheer geen uitspraak moet doen over het erkennen van jacht (op de vijf wildsoorten) als onlosmakelijk onderdeel van een duurzaam beheer van wildsoorten mede ter voorkoming van schade.

Onder aanleiding wordt opgesomd waaraan dieren schade kunnen veroorzaken, (vlieg-)verkeer wordt hier niet bij genoemd terwijl dit voor bepaalde soorten een van de belangrijkste argumenten betreft. Indiener verzoekt om dat toe te voegen.

Antwoord

De jacht op de vijf wildsoorten vervuld een belangrijke rol in het geheel van het faunabeheer, maar het Rijk is bevoegd gezag als het gaat om jacht en de wildlijst soorten. In dit beleid doen wij hier dan ook geen uitspraken over. Vlieg en verkeersveiligheid zijn twee belangrijke belangen waarom faunabeheer wordt ingezet. Deze belangen worden toe gevoegd.

D004 - FB007 Faunabeheer

De provincie vindt het vestigen van nieuwe populaties verwilderde hoefdieren binnen de provincie niet wenselijk.

Indiener verzoekt om het woordje "populaties" tussen haakjes zetten. Ook individuele exemplaren zijn ongewenst.

Antwoord

Het verzoek is overgenomen.

D004 - FB008 Faunabeheer

Buiten de eerdergenoemde duingebieden vindt de provincie het vestigen van nieuwe populaties (verwilderde) damherten niet wenselijk.

Indiener verzoekt om “populaties” net als “verwilderde” tussen haakjes. Ook een individueel dier is ongewenst. (juridisch). Indiener verzoekt dan ook gelijk aan te geven aan op welke wijze de provincie een dergelijk probleem aanpakt. (opdracht?)

Antwoord

Verzoek is overgenomen. Onder de beleidsrichting faunabeheer bij toelichting is al aangegeven dat de provincie uitvoering van faunabeheer mogelijk maakt door middel van vrijstelling, ontheffing en opdracht.

D004 - GR003 Ganzenrustgebieden voor de overwinterende inheemse ganzen

Gedurende de winterperiode wordt rekening gehouden met de rust binnen Natura 2000-gebieden en met de aangewezen ganzenrustgebieden.

Indiener geeft aan dat voortschrijdend internationaal inzicht ten aanzien van nut en noodzaak van deze beperkende maatregelen in deze afweging niet is meegenomen. Indiener is van mening dat doelstellingen voor wat betreft de aantallen leidend moeten zijn. Ook meer duidelijkheid over gebieden waar op grond van HPAI (vogelgriep) beperkingen gelden en in het kader van veiligheid vliegverkeer toch bestrijding mag plaatsvinden zou beleidsmatig kunnen worden vastgelegd om discussie te voorkomen.

Antwoord

Zie het antwoord bij code BH001.

D004 - IE017 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener verzoekt om “wanneer” te vervangen door “ter voorkoming dat”
“Al of niet in combinatie met” vervangen door “en/of ter voorkoming van”
Woordje “dan” verwijderen

Indiener geeft aan dat de provincie moet proberen te voorkomen dat eerst een bewijs moet worden geleverd voordat exoten kunnen worden bestreden. Op basis van beleid moet het mogelijk zijn om zo snel mogelijk exoten uit de natuur te verwijderen.

Antwoord

Zie het antwoord bij code IE008.

D004 - IE018 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener verzoekt om dan ook aan te geven dat de zogenaamde Unielijst voor de provincie leidend is en voor zover soorten van deze lijst in de provincie voorkomen de provincie geen extra onderbouwing behoeft en middels aanwijzing zal regelen dat dergelijke soorten bestreden kunnen worden.

Antwoord

Zie het antwoord bij code IE008.

D004 - IE019 Bestrijding en beheer van invasieve exoten

Indiener is van mening dat de provincie ten aanzien van bestrijding van exoten geen belemmeringen zou moeten opleggen. Een zoneringsnaam, die hier wordt beschreven is dan ook niet acceptabel.

Indiener verzoekt om aan te geven dat de provincie in een opdracht alle jachttaktoehouders de mogelijkheid geeft, in het veld waar zij bevoegdheid hebben om met het geweer op te treden, met het geweer exoten te bestrijden.

Antwoord

Zie het antwoord bij code IE008.

D004 - II001 Actieve soortenbescherming via het instrument icoonsoorten

De provincie heeft 40 icoonsoorten vastgesteld die zij wil beschermen. De 40 icoonsoorten staan voor de diverse natuur- en landschapstypen binnen Zuid-Holland. Door de leefgebieden van deze icoonsoorten op orde te brengen, zal het beter gaan met de Zuid-Hollandse natuur. Icoonsoorten worden ook gebruikt om uit te leggen waarom bepaalde ingrepen in de fysieke leefomgeving worden gedaan ter versterking van de biodiversiteit. De provincie stuurt op het structureel benutten van kansen in de fysieke leefomgeving om het leefgebied van icoonsoorten te verbeteren en de biodiversiteit te bevorderen. Zij maakt hier middelen (zoals capaciteit, informatie en/of financiën) voor vrij. Ook wordt de verbetering van het leefgebied van de icoonsoorten, waar mogelijk en zinvol, integraal meegenomen bij ruimtelijke projecten of relevante beleidsvelden van de Provincie Zuid-Holland

Indiener verzoekt om de tekst aan te vullen met: "in voorkomende gevallen kan ook faunabeheer worden ingezet als instrument om provinciale icoonsoorten te bevorderen."

Antwoord

In de beleidskeuze en maatregel over faunabeheer wordt benoemd dat beheer toegepast mag worden om de inheemse biodiversiteit te beschermen, waar ook de icoonsoorten onder vallen.

D004 - OB005 Omgaan met bevers in Zuid-Holland

Indiener is van mening dat de aanleg van dammen op plaatsen waar dit ongewenst is onderbelicht blijft, evenals beschadiging van soms eeuwenoude monumentale bomen.

Antwoord

Provincie kan zich vinden de in zinswijze van de indiener m.b.t. de knelpunten die kunnen ontstaan bij de aanleg van een dam door een bever en heeft dit verwerkt. Beschadiging aan monumentale bomen wordt niet meegenomen gezien het voorkomen van risico's zich m.n. richt op waterveiligheid en schade aan gewassen.

D004 - PR006 Voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grond broedende vogels

De provincie staat TNRC (Trap (vangen), Neuter (castreren/steriliseren), Return/Relocate (herplaatsen of als het echt niet anders kan terugplaatsen) en Care (structureel monitoren en nazorg verlenen) toe in Zuid-Holland. Dit gebeurt alleen wanneer verwilderde katten worden vrijgelaten op de locatie waar ze gevangen zijn. Met uitzondering als het gaat om gebieden met N2000-status, Natuurnetwerk Nederland, weidevogelbescherming of gebieden in eigendom van een terrein behorende organisatie. Daarbij onderzoekt de provincie welke mogelijkheden er zijn om verwilderde katten niet meer uit te zetten ter bescherming van de inheemse fauna

Indiener vindt het onvoorstelbaar dat hier even wordt geregeld dat u als provincie de TNRC methode toestaat. Waar dieren weer losgelaten mogen worden is in het veld van jagers zonder dat zij er zeggenschap over (of wetenschap van) hebben. Uitzondering zijn N2000 gebieden, Natuurnetwerk Nederland, weidevogelbescherming of gebieden in eigendom van een terrein behorende organisatie. Waarom daar niet en mogen jagers onevenredig benadeeld worden? U stelt geen voorwaarden voor om inzicht te verkrijgen. Indiener is van mening dat deze omstreden en achterhaalde methode de faunabeheereenheid een prominentere plaats moeten geven. Duidelijkere regulatie hoeveel katten gecontroleerd mogen worden teruggestaatst waar deze gevangen zijn met een goede registratie en controle en handhaving. In het kader van handhaving (wat bij gebruik van vergunningen en ontheffingen door jagers wel gebeurt) vindt de indiener dat de provincie hier duidelijk te kort schiet.

Antwoord

Zie het antwoord bij PR001.

D004 - TF005 Toestemmingen voor faunabeheer

Als het gaat om enkel economische schade verleent de provincie geen toestemming voor populatiebeheer of schadebestrijding bij een dreigende schade met een totale omvang die lager is dan €20.000,- in de gehele provincie.

Indiener geeft in overweging mee om dit aan te passen omdat de indiener hierbij (juridische) problemen voorzien. Dreigende schade van een bepaalde omvang is namelijk niet concreet en niet te "bewijzen". Schade historie zou beter zijn, echter bij goed uitgevoerd preventief beheer in het verleden zou ook schade historie kunnen ontbreken. Indiener adviseert om geen bedragen te vermelden echter te vermelden dat de FBE in het beheerplan inhoud geeft aan verbonden risico's tussen bepaalde diersoort – gewascombinaties. In het kader van de escalatieladder dient zij inzichtelijk te maken wanneer en hoe, beheer of bestrijding van een schadesoort bijdraagt aan het beperken van de schadeomvang. Zij kunnen dit doen op basis van een analyse van ingezette vrijstelling en of ontheffingen in het verleden en schade die mogelijk toch nog is opgetreden.

Antwoord

zie het antwoord bij TF002.

D004 - TF006 Toestemmingen voor faunabeheer

Indiener geeft aan dat faunabeheer iets is wat in grote aaneengesloten gebieden dient plaats te vinden, De Natura2000 gebieden zijn in Nederlandse omstandigheden vergeleken met natuurgebieden in het buitenland erg klein van omvang. Het is daarom een verkeerde veronderstelling dat Natura2000 geen onderdeel uitmaken van overkoepelend planmatig en gecoördineerd beheer. Dit zou volgens de indiener dus best wat stilliger mogen.

Antwoord

Door middel van enkele besluiten bijvoorbeeld in het kader van het terugdringen van de populatie standganzen is faunabeheer onder voorwaarde mogelijk binnen Natura 2000-gebieden. Op basis van de door u ingediende zienswijze hebben wij onder de beleidskeuze faunabeheer de tekst m.b.t. Natura 2000 aangevuld o.a. met de eerder gebruikte teksten uit het richtinggevendkader soortenbeleid.

D004 - TF007 Toestemmingen voor faunabeheer

In het kader van juridisering die de laatste jaren heeft plaatsgevonden lijkt het de indiener een juridische afweging voor het inzetten van beleidsinstrumenten op z'n plaats. Het inzetten van het ene instrument boven het andere instrument kan tot verminderde gang naar de rechtbank leiden.

Indiener adviseert de provincie dan ook dat mee te wegen bij het inzetten van beleidsinstrumenten. En misschien onderstaande volgorde te overwegen.

Opdracht Het is een beleidsinstrument dat onderbelicht is en mogelijk vaker kan worden ingezet. Te denken valt aan een specifieke groep personen, bijvoorbeeld alle jachtakte houders die bevoegd zijn om in de provincie, in het veld dat voldoet aan de eisen om er een geweer te mogen gebruiken, bepaalde dieren met het geweer mogen bestrijden. De categorie van personen kan beperkt worden tot de jachtaktehouders binnen een bepaalde WBE of (waar het nu af en toe voor wordt ingezet individuele benoemde personen. In de opdracht zou ook een zonerings naar plaats en tijd kunnen worden opgenomen, net als een rapportage verplichting. In zeer bijzondere omstandigheden kan zelfs toestemming worden gegeven om andermans gronden te betreden.

Vrijstelling

Ook dit instrument zal meer benut kunnen worden. Denk na om dit bijvoorbeeld in te zetten bij het plaatsen van hoogzitten. Geef aan binnen welke afmetingen hoogzitten zijn vrijgesteld van een omgevingsvergunning. Hoogzitten worden geplaatst uit oogpunt van veiligheid, wat in de dichtbevolkte omgeving van Zuid-Holland bij beheer van grote hoefdieren in veel gevallen noodzakelijk zal zijn.

Voor het bestrijden van grauwe ganzen en de inzet van lokmiddelen daarbij, leent zich dit instrument ook uitstekend. Een vrijstelling kent relatief weinig voorschriften en voorwaarden en is in de gehele provincie of een groot deel daarvan van kracht. De uitvoering van bepaalde bij vrijstelling geregelde aspecten kunnen natuurlijk verbonden worden aan een goedgekeurd faunabeheerplan.

Ontheffing

Zet de ontheffing slechts in als maatwerk vereist is en hanteer dit als uitzondering. Probeer echter gebaseerd op verstrekte ontheffingen in het verleden (vorige faunabeheer periode), ontheffingen op voorhand aan de FBE te verstrekken, zodat in omstandigheden die in het faunabeheerplan beschreven staan en als de escalatieladder dit vereist, snel kan worden ingezet. De FBE kan dan leden van een WBE machtigen om uitvoering te geven aan schade beperken zoals omschreven in het faunabeheerplan.

Antwoord

Wij hebben kennisgenomen van deze suggesties.

Bijlage 1: Tekstwijzigingen

VE002 - A002

De tekst van artikel 6.35c in de verordening is geheel herzien en vereenvoudigd. De toelichting is aangepast.

BD003 - A003; NI003 - B002

De toelichting van de maatregel 'Biodiversiteit als dwarsdoorsnijdend thema om een natuurinclusieve benadering te realiseren' is uitgebreid

VE003 - A004

De tekst van artikel 6.35c is geheel herzien en vereenvoudigd. De toelichting is aangepast.

VE004 - A004; VE007 - A005; VE008 - A005 - VE009; A005 - VE010; A005 - VE011; A006 - VE012; A006 VE013 - A006; VE014 - A006; VE016 - A007

De tekst van artikel 6.35c is geheel herzien en vereenvoudigd. De toelichting is aangepast.

VE005 - A004

De tekst van artikel 6.35c is geheel herzien en vereenvoudigd. De toelichting is aangepast.

VE015 - A007

De tekst van artikel 6.35c is geheel herzien en vereenvoudigd. De toelichting is aangepast.

BB001 - B001

Plan van aanpak toevoegen aan de tekst.

IE001 - B001; IE002 - B001; IE003 - B001; IE005 - B001; IE007 - B001; IE008 - B001; IE010 - B001; IE011 - B001; BB002 - B002; IE014 - B003; IE015 - B003; BB003 - B005; BB005 - C002; IE017 - D004; IE018 - D004; IE019 - D004

De gehele tekst van de beleidskeuze en maatregel, bestrijding en beheer van invasieve exoten, wordt herzien om een verduidelijking van het beleid te geven.

IE004 - B001; IE012 - B001; IE013 - B002

Plan van aanpak toevoegen aan de tekst.

IE009 - B001

Het voorkomen dat invasieve soorten zich in Nederland introduceren en vestigen is primair een rol van de Rijksoverheid.

TF002 – B005

De tekst bij maatregel toestemmingen voor faunabeheer wordt aangevuld met: Deze dreigende schade kan in ieder geval blijken uit de taxatie van de reeds opgetreden schade

AA002 - B005

Door de gehele tekst is de algemene term faunabeheer doorgevoerd, in plaats van afwisselend populatiebeheer, schadebestrijding en beheer

AA003 - B005

De benoemde wettelijke belangen zijn door de gehele tekst aangeduid om welke specifieke belangen het gaat

FB002 - B005

Tekst aangepast over de rol van FBE onder maatregel: Ondersteuning organisatie en uitvoering van het faunabeheer

OB003 - B005

Tekst verduidelijkt m.b.t. beheer bevers in het kader van openbare veiligheid, onder maatregel: omgaan met bevers in Zuid-Holland

PR001 - B005; PR006 - D004

Verduidelijking TNRC-methode in de tekst onder Maatregel: Voorkomen dan wel beperken van de predatie ter bescherming van kwetsbare soorten waaronder grond broedende vogels

VE017 - B005

Het artikel wordt aangepast in die zin dat het bestuur van de FBE de voorzitter benoemt, in overeenstemming met gedeputeerde staten.

HI003 - C001; HI004 - D002; HI005 - D002

De tekst bij de maatregel (her)introductie van soorten wordt aangevuld, waarbij wordt verduidelijkt dat ook het lokaal (her)introduceren van inheemse (sleutel) soorten (zoals het konijn in onze duingebieden) kan worden ingezet voor het behoud van specifieke biodiversiteit in natuurgebieden.

FB004 - D002

Damhart wordt toegevoegd als voorbeeld van faunasoort welke wordt beheerd in het kader van o.a. de wettelijke belangen verkeersveiligheid, schade aan gewassen en schade aan de flora en fauna onder beleidskeuze faunabeheer

FB006 - D004

Onder de beleidskeuze faunabeheer worden twee belangen toegevoegd: vlieg- en verkeersveiligheid

FB007 - D004

In de beleidskeuze faunabeheer wordt het woord populaties in de volgende zin tussen haakjes gezet: "De provincie vindt het vestigen van nieuwe populaties verwilderde hoefdieren binnen de provincie niet wenselijk."

FB008 - D004

In de beleidskeuze faunabeheer worden de woorden 'populaties' en 'verwilderde' in de volgende zin tussen haakjes gezet: "Buiten de eerdergenoemde duingebieden vindt de provincie het vestigen van nieuwe populaties (verwilderde) damherten niet wenselijk"

II001 - D004

In de beleidskeuze en maatregel over actieve soortenbescherming wordt iconsoorten toegevoegd als voorbeeld van inheemse biodiversiteit.

OB005 - D004

Door de bever aangelegde dammen kunnen o.a. gevolgen hebben voor de openbare veiligheid maar ook schade veroorzaken aan de flora en fauna.

TF006 - D004

In de beleidskeuze faunabeheer is de tekst m.b.t. Natura 2000 aangevuld o.a. met de eerder gebruikte teksten uit het richtinggevend kader soortenbeleid.